

Csernyus Lőrinc

A VÁNDORISKOLA ISMÉT ELZÁSZBAN

Az idén második alkalommal került megrendezésre az Elzászi Falumúzeum (Ecomusée D'Alsace) szervezésében *A ház nemzetközi fesztiválja*, melyre a Vándoriskolát, a strasbourgji és stuttgarti műszaki egyetemet hívták meg. Az évi 320-350 ezer látogatót fogadó falumúzeum a főbejárat közelében fekvő ligetes területet biztosította az eseményhez, mely a tavalyi helyszín mögött található.

A 2003-as tapasztalatok alapján idén hosszabb előkészítéssel indult a fesztivál szervezése. Az első lépésben készült egy stratégiai terv a további helyszínek kialakításáról a különféle természeti szituációkra (erdő, tisztás, dombtető, csalitos,

vízpart), melyekhez a Falumúzeum témákat és művészeti ágakat csoportosított. Fontos volt, hogy a munkavégzés a Vándoriskola tavalyi szerepléséhez hasonlóan a közösségi munkán alapuljon. Ezt a szempontot a másik két csapat is magáévá tette.

A helyszín egyik problémája már tavaly jelentkezett: a bejárat közelsége ellenére a fesztivál területét kevesen látogatják, gyenge a kapcsolata a Falumúzeum területével. A Dominique Labourte által tervezett körgyűrű alakú fedett, de nyitott épületet nehéz funkcióval megtölteni, idén ide szervezték a gyerekfoglalkoztatót, mely tavaly az egyik legjobb programja volt a fesztiválnak (vesszőfalak, sárkunyhók, tapasztott építmények). Marc Grodwohl igazgató szerint egy messziről jól látható jel hiányzik a területről, amely felkelti a látogatók figyelmét. Ennek megépítésére vállalkoztunk.

A megszokott pályázati metódust (tervek többfordulós közös kiválasztása) kivételesen félretettük, úgy gondoltuk: tavaly Makovecz Imrét hívták meg a szervezők; ő átadta a lehetőséget a Vándoriskolának, most viszonzzuk a gesztust, megépítünk egy mindeddig papíron maradt Makovecz-tornyot. A meghíúsított budapesti világkiállításra tervezett hét kaputorony egyikének kiviteli terveit Horváth Balázs vándor rajzolta meg, az anyagokat és segédszerkezeteket az Ecomusée biztosította, a vasbeton alépítmény zsaluzását és betonozását helyi vállalkozó végezte.

A tavasz folyamán több helyszíni egyeztetésen vettünk részt a másik két meghívott iskolával együtt. Ezek során egyeztünk meg arról, hogy a három társaság egy tengelyre fűzi fel az alkotásait, melynek a végpontja a torony, a kezdete pedig a strasbourgjiak által építendő parabolaívű üvegfolysó.

A feladat jóval nagyobb volt a tavalyinál: egy 23 méter magas torony építése csak fegyelmezett keretek között folyhat, több résztvevővel és szervezettebb formában. A vándoriskolásokhoz csatlakoztak néhányan az Építész Karról a *szerves építészet* tantárgy hallgatói közül, a Kós Károly Egyesülés irodáiban dolgozó fiatal építészek és végzett vándorok is.

Sávós ütemtervet készítettünk, kivitelezőkkel egyeztetünk, ácsokkal beszélünk, egyre jobban éreztük, hogy maga a kivitelezés túl nagy feladat építészek számára. Elképzelésünk szerint az elkészített zsalusíkok széldeszakkal borításával indulna a kivitelezés, s míg a francia alvállalkozó a vasszerelést és betonozást megcsinálja, az ácsszerkezetek előregyártása, szabása után lehet a tornyot állítani.

Május közepén indult volna az építés, de a francia kivitelező a ferde síkok kiképzését nem vállalta, illetve csak három hét késéssel. Két hétig zsaluztunk és előkészítettük a lakatos szerkezeteket. Ahogy telt az idő, látszott, hogy a csúszás behozhatatlan, át kell szervezni az utazásokat és meg kell erősíteni a csapatot kivitelezésben járatos mesterekkel. Két hét kényszerszünet után június közepén folytattuk az építkezést, addigra a vasbeton alépítmény elkészült. Egy hét után csatlakozott hozzánk a Carpenters három ácsmestere (Blastyák Mihály, Blastyák János, Banász Gábor), és Böröcz István – aki többek között a Stephaneum építésvezetője volt. A toronyszerkezet felállítására, a szárny beemelésére június utolsó napjain került sor.

Július közepén tereprendezéssel együtt készen állt a torony, melyet a tavaly épített Gubóval hét faragott oszlopból álló sor köt össze. A munka idén is a Vándoriskola három vezetője, Csernyus Lőrinc, Salamin Ferenc és Turi Attila irányításával zajlott. A megnyitóra kiutazott Makovecz Imre is.

Míg tavaly – a számunkra már megszokott – közös tervezés és építés némileg spontán gesztusait mutatta be a Vándoriskola, idén a technikai tudás és fegyelmezetttség iskolapéldájával voltunk kénytelenek szolgálni. Kijelöltük tehát azt a két szélsőséges helyzetet, melyek között az elzászi fesztivál további építését érdemes folytatni, s csak remélni tudjuk, hogy ez mások számára is tanulságos.

A hat sevillai torony után, melyeket egyetlen ház fogadott be, és amelyeket mesteremberek építettek, elkészült a hetedik, öt mi magunk állítottuk jó szívvvel, jókedvből, komolyan, s most egymagában áll a vízparton, társaihoz hasonlóan távol Magyarországtól. A világiállításra tervezett hét toronypár közül is ő az utolsó, aki fizikai formában is megszületett; most szétszórva állnak a világban: kettő Lendvén, egy-egy Egerben, Csesztregen, Százhalombattán, Sepsiszentgyörgyön és az utolsó Elzászban.

(A csesztregi torony előzményének terve a publikációkban eddig megjelent, s a hét helyett hat toronypárt ábrázoló 1993-as rajzról sajnálatosan lemaradt – G. J.)

